Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
Asia: K 17/2019 vp Ilmastovuosikertomus 2019

Gasum Oy:n asiantuntijalausunto Ilmastovuosikertomuksesta 2019

Gasum kiittää mahdollisuudesta esittää asiantuntijalausunto asiakohdassa mainitusta asiasta. Esitämme lausuntonamme seuraavaa:

Kaasukäyttöisen maantieliikenteen kehitys

Kuten Ilmastovuosikertomuksessa todetaan, on liikenteellä suurin osuus taakanjakosektorin päästöistä, minkä vuoksi merkittävimmät päästövähennystoimet on kohdistettava liikennesektorille. Liikenteen päästöjen vähentäminen toteutuu tehokkaimmin vaihtoehtoisten liikennepolttoaineiden lisäämisellä, ajoneuvojen energiatehokkuuden parantamisella sekä liikennejärjestelmän muutoksilla. Gasum sekä muut alan toimijat ovat viime vuosien aikana panostaneet merkittävästi puhtaamman kaasuliikenteen edistämiseen ja vaihtoehtoisten liikennepolttoaineiden lisäämiseen kehittämällä liikennekaasumarkkinaa lisäten polttoaineen tietoisuutta, rakentamalla tankkausasemia sekä kannustamalla kaasun käyttöön määräaikaisilla kampanjoilla. Uusien kaasuajoneuvojen myötä niin kevyessä kuin raskaassa liikenteessä paranee myös liikenteen energiatehokkuus.

Maa- ja biokaasu tarjoavat henkilöautoilijoille sekä joukko- ja jakeluliikenteelle mahdollisuuden puhtaampaan liikkumiseen. Raskaan liikenteen osalta nesteytetty maakaasu (LNG) sekä nesteytetty biokaasu (LBG) pystyvät tarjoamaan jo tänään todellisen vaihtoehdon ilman merkittäviä lisäkustannuksia.

Vuonna 2018 Suomessa rekisteröitiin lähes 2 500 kaasukäyttöistä henkilöautoa ja tällä hetkellä Suomessa liikkuu jo yli 7 500 kaasukäyttöistä ajoneuvoa. Nykykehityksellä kuluvan vuoden loppuun mennessä Suomen teillä tulee kulkemaan noin 10 000 kaasuajoneuvoa. Tämän vuoden elokuussa Suomessa rekisteröitiin yli 400 kaasuautoa, Ruotsissa vastaava luku oli yli 1000 kaasuautoa.

Kaasukäyttöisen joukkoliikenteen määrä on myös kasvussa, ja uusia kaasubusseja on tullut mm. pääkaupunkiseudun liikenteeseen vuoden 2019 alussa. Lisäksi useat eri paikkakunnat selvittävät biokaasubussien ottamista paikallisliikenteen käyttöön sekä kaupunkien oman autokannan siirtämistä vaihtoehtoisille käyttövoimille. Yhä useammassa kaupungissa myös esimerkiksi jäteautot liikkuvat paikallisista jätteistä tuotetun biokaasun avulla.

LNG:n asema raskaan liikenteen polttoaineena vahvistuu parhaillaan vauhdilla. Useissa Euroopan maissa on erilaisin tukimekanismein vauhditettu tätä kehitystä. Seuraavien vuosien aikana Suomen teille tulee satoja uusia LNG-rekkoja, jotka tulevat tulevaisuudessa käyttämään polttoaineena kasvavassa määrin myös uusiutuvaa nesteytettyä biokaasua.

Kotimaista liikennekaasujen jakeluinfrastruktuuria kehitetään parhaillaan aktiivisesti, ja kaikkiaan Suomesta löytyy jo yli 45 kaasutankkausasemaa. Gasum investoi tällä hetkellä 35 uuteen kaasutankkausasemaan eri puolille Suomea ja on tänä vuonna avannut viisi uutta kaasutankkausasemaa. Lisäksi useat muut toimijat valmistelevat parhaillaan tankkausasemainvestointeja. Gasum toteuttaa parhaillaan myös investointiohjelmaa, jossa yhtiö rakentaa Pohjoismaihin 2020-luvun alkupuolelle mennessä noin 50 raskaan liikenteen LNG/LBG-tankkausasemaa. Tämän vuoden aikana uusia LNG/LBG-asemia on avattu Seinäjoelle, Ouluun ja Lahteen.

Monet liikennekaasujen käytön kannustimet ovat osaltaan viime vuosina nopeuttaneet kalustokannan ja tankkausinfrastruktuurin kehittymistä. Seuraavilla toimenpiteillä

voisimme tehostaa entisestään liikennekaasumarkkinan kehittymistä ja alentaa liikennesektorin päästöjä:

- Määräaikainen suora hankintatuki kaasukäyttöisille henkilöautoille nopeuttaisi tehokkaasti kaasukäyttöisen ajoneuvokannanmäärän kasvua sekä uusien ajoneuvojen määrä.
- Vähäpäästöisten työsuhdeautojen määrää voitaisiin lisätä nopeasti alentamalla niiden verotusarvoja.
- Liikennekaasuihin liittyvän verokohtelun ennustettavuus ja pysyvyys on varmistettava. Kehittyvä liikennekaasujen markkina ei kestä epävarmuutta verotuksen suhteen.
- Määräaikainen suora hankintatuki raskaan liikenteen kaasukäyttöisille ajoneuvoille nopeuttaisi tehokkaasti ajoneuvokannanmäärän kasvua ja olisi varsin kustannustehokastapa alentaa liikenteen päästöjä.

Biokaasun tuotannon kehittyminen

Biokaasun tuotanto on mainio esimerkki järkiperäisestä paikallisesta kiertotaloudesta. Siinä uusiutuvaa energiaa tehdään paikallisista biohajoavista jätteistä, jotka ovat aiemmin päätyneet kompostiin, kaatopaikoille tai jätteenpolttolaitoksiin sekä sivuvirroista, joita ei ole ennen hyödynnetty laajemmin energian tuotannossa. Biokaasun paras käyttökohde löytyy liikenteestä, jossa sen arvo maksimoituu ja sen avulla korvataan saastuttavampien fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Biokaasutuotannon sivutuotteena syntyvä mädätysjäännös puolestaan mahdollistaa ravinteiden palauttamisen lannoitteeksi ravintoketjuun tai teollisuuden tarpeisiin. Kierrätysravinteilla voidaan korvata epäorgaanisia lannoitteita ja vähentää lannoitteiden valmistuksen aiheuttamaa ilmastovaikutusta.

Maatalouden sivuvirrat ja erityisesti lanta tulisi saada ohjautumaan aiempaa paremmin biokaasun tuotantoon. Tämän avulla voisimme vähentää tehokkaasti lannan biologisesta hajoamisesta syntyvän metaanin vapautumista ilmakehään, tehostaa maankäyttöä maanviljelyssä ja samalla lannan sisältämä energia pystyttäisiin hyödyntämään uusiutuvana liikennepolttoaineena. Prosessista syntyvä mädätysjäännös, joka sisältää typpeä, fosforia ja kaliumia, voidaan puolestaan käyttää tehokkaasti maatalouden luomulannoitteena paikallisesti maaperän lannoitetarpeen mukaan. Samalla voidaan ehkäistä lannan aiheuttamaa ravinnekuormitusta vesistöihin, erityisesti Itämereen. Esimerkiksi Ruotsissa ja Tanskassa on käytössä ns. lantakaasutuki, jonka avulla on pyritty varmistamaan se, että maatalouden lannat ohjautuvat biokaasulaitoksille. Samanlaisen mallin rakentaminen myös Suomeen olisi energia-, ilmasto- ja ympäristöpoliittisista näkökulmista katsottuna järkevää ja edistäisi kotimaisen biokaasun tuotannon kasvua.

Lisäksi biohajoavien jätteiden erilliskeräystä tulisi tehostaa entisestään. Polton sijaan jätteet tulisi ohjata kiertotaloutta tehokkaasti toteuttavaan biokaasun tuotantoon. Tämä toisi huomattavasti lisää raaka-aineita biokaasun tuotantoon ja auttaisi osaltaan toteuttamaan EU-lainsäädännöstä Suomelle tulevien jätesektorin velvoitteiden täyttämistä. Esimerkiksi valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa vuoteen 2023 on asetettu jätehuollon ja jätteen synnyn ehkäisyn tavoitteet sekä toimet tavoitteiden saavuttamiseksi seuraavien vuosien aikana. Suunnitelmassa ehdotettujen toimenpiteiden nopea toteuttaminen on ensisijaisen tärkeää.

Kunnioittavasti,

Jukka Metsälä
johtaja, liikenne
Gasum Oy